

SANDRA TAMARO

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odjel za humanističke znanosti
Odsjek za romansku i klasičnu filologiju
I. M. Ronjgova 1, HR-52100 Pula
stamaro@unipu.hr

O ETIMOLOGIJI ROMANIZAMA IZ SEMANTIČKOGA POLJA ODIJEVANJA (na primjeru čakavskoga govora Boljuna)

Rad je posvećen etimološkoj analizi romanizama iz semantičkoga polja odjevnih predmeta u čakavskom govoru Boljuna u sjeveroistočnoj Istri. Na temelju dijalektalne građe iz rukopisnoga *Rječnika boljunskih govora* iz pedesetih godina XX. st. Ivana Francetića i vlastitoga terenskoga istraživanja, autorica je obradila romanske posuđenice koje su preko istromletačkog ušle u sjevernočakavske govore Boljuna i Boljunštine. Leksemima kojima se imenuje svakodnevna, pretežno radnička, muška i ženska odjeća, kao na primjer *veštīt*, *šopràbit*, *velâda*, *jakèta*, *kamižūola*, *kapòt*, *trlīš*, itd., određena je bliža i krajnja etimologija, provjerena je njihova današnja uporaba na terenu, te su osvijetljene semantičke promjene koje su se dogodile na dijakronijskoj i sinkronijskoj osi.

1. Uvod

Proučavajući leksik sjevernočakavskoga govora Boljuna u Istri, uočili smo da semantička domena odjevnih predmeta obiluje romanizmima, pretežno posuđenicama iz venecijanskoga, odnosno istromletačkoga dijalekta. Radeći na uređivanju i digitalizaciji staroga rukopisnoga *Rječnika boljunskih govora*¹ iz pedesetih godina XX. st., čiji je autor Ivan Francetić², primijetili smo mnoge romanizme, koje smo ekscerpitali iz rječnika, kasnije provjerili na terenu te

¹ Više o rukopisu u Tamaro (2011: 367–375).

² Ivan Francetić rođen je 1884. god. u Boljunu, preminuo je 1973. u Zagrebu, nije bio leksikograf niti dijalektolog, već viši sudski činovnik, ali je rječnik sastavio po svim pravilima struke, pridodavši naglaske, gramatičke odrednice, kose oblike, značenje, frazeologiju, a nekad čak i etimologiju.

ih etimološki i leksikološki obradili. Obradeni leksemi odaju duh nekadašnjeg načina življenja, starih običaja i odijevanja.

Rad pruža uvid u jedan sićušan segment romanističke komponente u boljunskom leksiku dat kroz etimološku analizu označitelja za odjevne predmete i tkanine, te kroz njihovu usporedbu s ostalim čakavskim idiomima Istre, Kvarnera i Dalmacije, kako bi se uspostavilo jesu li oni specifični za Istru ili su pak dio šireg čakavskoga areala. Romanizmima smo utvrdili neposrednu ili bližu etimologiju (*etymologia proxima*, Muljačić 2003: 95), gdje se uspostavlja jezik davatelj, od kojega je direktnim kontaktom (suživotom) preuzeta riječ, te daleku ili krajnju etimologiju, koja se seže u dublju povijest pojedinih riječi (*etymologia remota*, Muljačić 2003: 95).

Metodologija rada ona je koja je ustaljena unutar etimoloških istraživanja³: za utvrđivanje bliže etimologije tražili smo leksičke potvrde koje dokazuju istost oblika u jeziku davatelju, u našem slučaju istromletačkom, venecijanskom ili talijanskom i u jeziku primatelju: boljunskom, koje potvrđuju hipotezu da je većina posuđenica romanskoga podrijetla u čakavskim govorima Istre mletačkoga podrijetla. Zašto mletačkoga a ne talijanskoga? Iz razloga što je istromletački od XV. do XX. st.⁴ bio jezik trgovine, komunikacije, kulture među različitim etničkim strukturama Istre, zajednički jezik, kolokvijalni jezik, svojevrsan istarski *koine* (Filipi 1988 – 1989: 160 – 161). Nije bezrazložna Tagliavinijeva konstatacija da je nakon novogrčkog, jezik koji posjeduje najveći broj talijanskih elemenata (naglašava venecijanskih) hrvatski, a mislio je na čakavske dijalekte Dalmacije (Tagliavini 1982: 341). Važnost venecijanskog utjecaja na čakavski leksik naglašava i Cronia “la grande maggioranza degli elementi italiani è rappresentata da voci venete” (Cronia 1930: 102), te Jernej (1956: 65–66), Folena (1968–1970), kao i Ljubičić, kada kaže: “velik broj hrvatskih talijanizama zapravo potječe iz Venecije ili Trsta” (Ljubičić 2002: 23).

2. Etimološka obradba romanizama

2.1. Odjevni predmeti

2.1.1. Imenica *veštīt m.* ‘(svečano) odijelo’, apokopirana je posuđenica iz istromletačkog *vestito* (VG 1218; GDDT 783) < lat. *vēstītus* (REW 9285), poi-

³ Vidi npr. Pfister (2001), Zamboni (1979), Vinja (1986a; 1986b; 1998 – 2004), Filipi (1994; 1997; 2009), Gačić (1979; 2004; 2007), Tamaro (2009; 2010a; 2010b; 2012).

⁴ Prisjetimo se samo da je Istra bila pod Mletačkom Republikom do 1797. (izuzevši teritorij koji je pripadao Pazinskoj Knežiji), bila je dio Habsburške Monarhije do 1918. i pod Kraljevinom Italijom do 1943., tako da se istromletačka *koine* sačuvala sve do Drugog svjetskog rata, kada ulogu općega komunikacijskoga jezika u Istri preuzima hrvatski jezik (Filipi 1988 – 1989: 161).

meničeni part. perf. od *vēstīre* (REW 9282; SKOK III/579). Prema Cortelazzu i Zolliju, lat. *vēstīre* denominal je od krajnjeg etimona *vēstis* (DELI 1809–1810). Mletacizam *vēštīt* čini sastavni dio leksika čakavskih govora, stoga ga nalazimo u mnogim idiomima, kao npr. u Pićnu *vēštīt* ‘odijelo (praznično)’ (PI 126), u Funtani *vēštīt* ‘muško odijelo’ (MFR 84), u labinskom *vēštīd* (RLG 247), u Orbanićima *vēštīt* (ČDO 582), u rivanjskome govoru *vēštīd* ‘građansko odijelo’ (RRG 329), u Salima *vēštīt/ vēštīd* (RGS 403), isto u Brusju (ČDLex I/1320), u bejskome govoru *vēštīt* ‘svečano odijelo’ (BBT 516), u Crikvenici *vēštīd* (CB 114), isto u Rukavcu (RČGR 312), u Splitu *vēštīd* (RVS 1034).

2.1.2. Apokopirani talijanizam *šopràbit* *m.* ‘proljetni kaput, ogrtač’ Boljunci su preuzeli iz stand. talijanskog *sopràbito* ‘lagani proljetni ili jesenski kaput’ (ZING 1732-1733), vjerojatno preko istromletačkog. Složenica od tal. prefiksa *sopra-* ‘iznad’ i leksema *abito*, učena riječ od lat. *habītus* ‘odjeća, vanjština, držanje tijela’ (REW 3964), od lat. *habere* ‘imati, posjedovati’ (DELI 41; JE I/12). Romanizam *šopràbit* ne koristi se više u boljunskim govorima, zamijenjen je hrvatskim ekvivalentom *mantil*, a ne nalazimo mu potvrde ni u postojećim rječnicima za Istru. Usp. u Splitu *šopràbit* ‘gornji lagani kaput’ (RVS 920), u Salima *šopràbit* (RGS 360).

2.1.3. Mletacizam *velàda* *f.* ‘žaket’, kako vidimo iz Francetićeva zapisa, nekad se nosio uz cilindar: *Gòspoda so nēkat nošlī velàdo i kàno* (RBG). Riječ je preuzeta je iz istromlet. *velàda* ‘muški dugi strukirani kaput’ u Puli (VDIP 210); mlet. i tršč. *velàda* ‘giustacore, abito proprio dell’uomo che portasi sopra la camiciuola, che ha i quarti lunghi fino al ginocchio o poco più giù, che sta assettato alla vita e fassi ordinariamente di panno lano ed anche di seta o d’altra tela’ (DDV 784; GDDT 777). Taj odjevni predmet dobio je naziv po markizu *di Velada* koji ga je nosio (SKOK III/572; EV 198; DELI 1792). Mletacizam je, prema našim ispitivanjima, danas na Boljunštini nestao. Leksičke potvrde nalazimo za Split *velàda* ‘1. dugi haljetak; 2. vrsta muškog svečanog kaputa, odijela’ (RVS 1031) i za Rukavac *velàda* ‘nekakva duga haljina’ (RČGR 312) i, kako možemo primijetiti, ime je ostalo, ali je nastupila promjena značenja budući da je odijelo postalo haljetak.

2.1.4. Općečakavski termin *jakèta* *f.* ‘kratki kaput odijela, jakna’ potječe iz istromletačkog *iacheta* (*giacheta*) (VG 468; GDDT 288, 267); mlet. *giacheta* (DDV 304). U talijanskom preuzet je iz starofrancuskog *jaquette* (1375), od *jaque* (1364), odnosno *Jaques*, kako se nazivalo seljaka koji je tu jaknu i nosio (DELI 655). Citirat ćemo što pišu francuski etimolozi (Bloch i Von Wartburg) o toj riječi: “*jaquette*, 1375. Der. de l’a.fr. *jaque*, 1364, masc., «*sorte de vêtement court et serré*», *emploi fig. de jacques* «*sobriquet donné au paysan au XIVe s.*», *parce que cet habillement court et serré était surtout porté par les paysans. Ce sobriquet s’explique par la fréquence de ce nom de personne parmi les paysans*” (DELF 349).

Skok je tom leksemu pripisao mletačko podrijetlo (SKOK I/749–750), dok se u hrv. stand. jeziku *jàketa* vodi kao talijanizam (RSR 623; RHJ 363). Potvrde nalazimo u svim čakavskim idiomima: npr. u Orbanićima *jakèta* (ČDO 457), u Labinu *jaketa* (RLG 79), *jakèta* u Funtani (MFR 35) i Pićnu (PI 43), *jakèta* u Crikvenici (CB 44), Senju (SR 47), Salima (RGS 117), Rukavcu (RČGR 97), Brusju (ČDLex I/369), Kukljici (RGK 101), itd.

2.1.5. Sinonim je prethodnom leksemu još jedan mletacizam: *kamižūola* f. 'kratki kaput odijela'. Posuđenica iz istromlet. *camifola* (VG 153); mlet. *camisòla/ camisiola* 'ono što se nosi iznad košulje' (DDV 123; GDDT 118), umanjenica od *camisa*/tal. *camicia* 'košulja' < kasnolat. *camisia* (REW 1550), o čijoj se krajnjoj etimologiji još uvijek raspravlja, jer je moguće keltsko, galsko i mediteransko podrijetlo (DELI 279-280; SKOK II/27-28). Terenskim istraživanjem na Boljunštini imali smo prilike potvrditi riječ *kamižūola* samo kod starijih govornika, jer se više ne koristi, budući da ju je zamijenio romanizam *jakèta*. Nalazimo joj rječničke potvrde u Splitu *kamižòla*, ali označava 'majicu, bluzu' (RVS 437), te u Pićnu *kamižòla* ima značenje 'bezrukavne vezene košulje' (PI 46).

2.1.6. Riječ *kapòt* m. 'kaput' apokopirani je mletacizam preuzet iz istromlet. *capoto* (VG 169; DDV 135; GDDT 128); tal. *cappotto* (ZING 305). Prema Pratiću (EV 35), potječe od lat. *cappa* 'vrst kapuljače' (VII. st.), čije je značenje kasnije prešlo u 'mantil', kao što potvrđuje i Meyer-Lübke (REW 1642 *cappa* 'Mantel'). U tal. *càppa* 'kratki ogrtač s kapuljačom koji su nosili kavaliri' (DELI 292). U stand. hrv. *kàput* je talijanizam (RHJ 392), kao i leksem *kàpa* (HER 5/39). Kako možemo primijetiti, dogodila se semantička promjena prema zakonu sinegdohe od prvotnoga latinskog značenja kapuljača → ogrtač s kapuljačom → kaput. Općekački mletacizam *kapòt* često se koristi u boljunskom idiomu i zabilježen je u mnogim čakavskim govorima, kao npr. u Labinu *kapot* (RLG 89), *kapòt* u Orbanićima (ČDO 463), u Splitu (RVS 444), u bejskome govoru (BBT 157), u Funtani (MFR 38), u Dračevici (ČDLex I/405), u Rukavcu (RČGR 109), u Senju (SR 52), Salima (RGS 128), itd...

2.1.7. Romanizam *trlīš* m. prema Francetićevom zapisu označavao je u boljunskim govorima bijelu mornarsku platnenu bluzu i radničko odijelo, kako navodi Francetić u svom rukopisu: *Và Pùile so trlīš nosīli mornòr̃i i manuvāī* (RBG), dok danas označava samo radničko odijelo. Posuđenica iz istromlet. *terlis* 'platno od kojeg se prave radnička odijela, radničko odijelo' (VG 1149); tršč. *terlis* (GDDT 731), mlet. *tarliso* (DDV 736) < lat. *trilix*, -ice 'platno sastavljeno od triju niti' (REW 8903). Potvrdili smo mletacizam *trlīš* u govorima Boljunštine, a pronašli smo mu potvrde i u drugim čakavskim govorima, kao npr. u Pićnu *trlīš* 'radno odijelo' (PI 121), u Labinu *tarliž* 'radničko odijelo' (RLG 229), u Crikvenici *trlīš* 'platno za radna odijela, radno odijelo' (CB 109),

isto u Rukavcu (RČGR 299) i Splitu (RVS 984), u bejskome govoru *tarliš* 'gornji dio radnog odijela' (BBT 428), u Salima *trliš* 'modro tvrdo platno, radno odijelo od tog platna' (RGS 388), u Senju *trliš* 'debelo platno (za radno odijelo)' (SR 154), u Perastu *trliš* 'odjevni predmet načinjen od debela platna' i na Braču *trliš* 'svagdanja morska bluza' (SKOK III/504).

2.1.8. Mletacizam **bragèši**, *bragèš*, *pl. t. f.* 'hlače' posuđenica je iz istromlet. *braghese/braghe* 'hlače' (DDV 97; VG 112); tršč. *braghese s. f. pl.* (GDDT 89) < lat. galizam *braca* 'Hose' (gaće) (REW 1252), odnosno od lat. *brācae, arum, f.* 'hlače kakve su nosili sjeverni i istočni narodi' (LHR 150). Istog su mišljenja i Prati (EV 23) i Skok (SKOK I/196-197). Leksem se sačuvao u mnogim mjestima kao npr. u Vodicama *brgèše* (ID 158), u Labinu *brageši* (RLG 27), u Pićnu *bragèše* (PI 15), u Orbanicima *bragèši* (ČDO 421), u Crikvenici (CB 19) i u Rukavcu (RČGR 35) *bragèše*, u rivanjskome govoru (RRG 56) i u Brusju (ČDLex I/71) *bragèše*.

2.1.9. Imenica **tabār** *m.* 'seljački dugi vuneni ogrtač, kaput, zimska kabanica', za koju Francetić daje sljedeći primjer: *Za mojĭe pòmeti so tabār nosĭli sàmo pastĭrĭ i Ŭčkari* (RBG), posuđenica je iz istromlet. *tabar* 'kabanica, ogrtač s rukavima' (u Gorici) (VG 1129); mlet. *tabaro* 'mantello, vestimento notissimo e usatissimo' (DDV 728), tršč. *tabaro* (rar.) 'kaput' (GDDT 712), nema još uvijek riješenu etimologiju. Prema Cortelazzu i Zolliju vjerojatno je doprla u talijanski i talijanske dijalekte preko starofrancuskog *tabard*, iako Devoto, Battisti i Alessio vide etimon te riječi u lat. *tabae* 'krzna', tj. krzna iz Libije koja su bila dobra za zaštitu od kiše (DELI 1652). Potvrdili smo romanizam *tabār* samo kod starijih govornika boljunskog govora, a rječničke potvrde našli smo za Kukljicu *tabâr* 'muški kratki sukneni kaput, kabanica' (RGK 305), za Senj *tabâr* 'zimski ogrtač' (SR 149), za Rukavac *tabâr* 'dugi kaput, ogrtač (bez rukava, u prezirnom smislu)' (RČGR 291), za Vrgadu *taboâr* 'kabanica' (RGV 212).

2.1.10. Riječ **stomànja** *f.* u boljunskim se govorima upotrebljava u značenju 'košulja'. Prema Skoku riječ je o dalmatskom reliktu (u našem slučaju iz starijeg predmletačkog sloja u Istri), nastalom poimeničenjem lat. pridjeva u ž. r. na sufiks materije *-eus*: *stamineus* 'pun konaca' (REW 8221), od *stamen*, *-inis* 'češljana vuna, pređa na vretenu' i najvjerojatnije je «hrvatski naziv nastao od sintagme *casŭlla stamĭnea = veste di stamigna*, ispuštanjem općeg naziva ili po semantičkom zakonu sinegdohe» (SKOK III/338). Istriotski rječnici kojima raspolažemo nemaju sličnih oblika. Usp. mlet. *stamègna* 'grubo platno od kozjeg krzna upotrebljavano za procjeđivanje' (DDV 700); tršč. *stamina* 'tkanina sastavljena od najtanje vune koja služi za zastave' (VG 1087; GDDT 678), od *stame* 'najtanji i najizdržljiviji dio vune' (DELI 1604). Potvrdili smo riječ *stomànja* na terenu budući da se taj romanizam vrlo često rabi u boljunskim

govorima. Nalazimo ga i u Labinu *stomanja* ‘košulja’ (RLG 208), u Orbanićima (ČDO 553) i u Crikvenici (CB 96) *stomànja*, u Rukavcu *stomànja* (RČGR 263), u bejskome govoru *stomãnja* (BBT 439), dok nije prisutan u rječnicima za Dalmaciju. Skok (III/338) još spominje leksem *stomanja* na Cresu, u Istri, na Krku: u Omišlju i Vrbniku. Zanimljiva je činjenica da u standardnom hrv. *košulja*, *košũlja* u čakavskim idiomima, ima isti etimon, dolazi od lat. *casulla* (HER 5/220), pa od iste sintagme *casulla staminea* dobili dva leksema za košulju: *košũlja* i *stomànja*.

2.1.11. Ispod *bragěša* nosile su se *šōtobrāgi*. Mletacizam *šōtobrāgi pl. t. f.* ‘spodnje hlaće’ ne koristi se više u boljunskim govorima, danas je to arhaizam. Riječ je preuzeta iz mlet. *sotobraghesse* ‘sottocalzoni, mutande’ (DDV 679), složenica od prefiksa *sotto* ‘ispod’ i imenice *braghesse*, odnosno (istro)mlet. *braghe* (VG 111; DDV 98), čiju smo etimologiju prije iznijeli (§ 2.8.). Potvrde mletacizma nalazimo samo u Brusju *šotobrāge* ‘Unterhose’ (ČDLex I/1204) i u Rukavcu *šotobrāgi* ‘podgaće’ (RČGR 278).

2.1.12. U istom poglavlju nalazi se i općečakavski romanizam *mudĩndi pl. t. f.* ‘gaće’, na terenu potvrđen u varijanti *mudānte*. Posuđenica iz istromlet. *mudande* ‘mutande, specie di calzoni per lo più di tela di lino, che si portano sotto i calzoni per mutarli quando sono lordi’ (DDV 431; VG 657; GDDT 391), tal. *mutande*. Riječ potječe od latinskog glagola *mūtāre* ‘mijenjati’ (REW 5785), jer su gaće (*mutande*) dobile ime po tome što su se morale mijenjati, *mutandus* je poimeničeni gerundiv od spomenutog glagola (SKOK II/483). Mletacizam se sačuvao u varijantama: *mudānti* u Rukavcu (RČGR 163), u Salima *mudānte* (RGS 193), u bejskome govoru *mutĩndi* (BBT 235), u Brusju *mudantĩne* ‘Badehose’ i *mudōnte* ‘Unterhose’ (ČDLex I/571), u Kukljici *mudānte* (RGK 166), u Splitu *mudānte* (RVS 568).

2.1.13. Mletacizam *kanotjēra f.* ‘potkošulja’ nije zabilježena u Francetićevom rukopisnom *Rječniku boljunskih govora*, ali se koristi na Boljunštini. Riječ je o posuđenici iz istromlet. *canotiera* ‘majica bez rukava s velikim otvorom oko vrata’ (VG 161), iz tal. *canottiera* < fr. *canotiere*. Naziv je dobila po tome što su je uvijek nosili veslači (tal. *canottieri*) (DELI 296). Čakavske potvrde leksema nalazimo u Funtani *kanotiera* (MFR 37), u Labinu *kanotjira* (RLG 87), u bejskome govoru *kanotjēra* ‘potkošulja bez rukava’ (BBT 156), u Rukavcu *kanotjera* (RČGR 107).

2.1.14. Francetić je u svom rukopisu napisao: *Žiēnske nōse vājki kōtuli pod brhānon* (RBG). Općečakavski mletacizam *kōtula f.* ‘(donja) ženska suknja, podsuknja’ u boljunskim je govorima posuđenica iz istromlet. *cotola* ‘sottana, gonna, gonnella’ (VG 259; DDV 205; GDDT 178), iz starofrancuskog *cotte* ‘donja suknja koju su nosile seljanke’ (DELI 408) < franački **kotta* ‘tunika,

haljina' (REW 4747; JE II/103-104; SKOK II/168-169). I danas se u boljunskom govoru kaže *kòtula*, ali kako se više ne nose donje suknje termin označava samo suknju. Potvrde mu nalazimo u mnogim čakavskim idiomima, kao npr. u Orbanicima *kòtula* 'skirt' (ČDO 471), u Pićnu *kòtula* 'podsuknja' (PI 53), u Labinu *kotula* 'suknja' (RLG 100), u Salima *kòtul* 'uska suknja' (RGS 144), u Senju *kòtulica* 'ministranska haljina' (SR 58), u rivanjskome govoru *kòtula* 'suknja' (RRG 140), u Kukljici *kòtula* (RGK 125), itd.

2.1.15. Sinonim prethodnom leksemu je mletacizam *šotàna f.* 'podsuknja': *Šotàno nòse žiènski pot kòtulo(n)* (RBG). Riječ je o posuđenici iz mlet. *sotana* 'veste che portano le donne dalla cintola in giù, e sotto altra gonnella o sotto l'abito' (DDV 678), tal. *sottana* (SKOK III/307) < srednjovjekovni lat. **subtanu(m)* 'koji se nalazi pod nečim'; usp. tal. pridjev *sottano* 'onaj koji je ispod' (DELI 1567). Potvrde leksema nalazimo samo u Pićnu *šotàne* 'spodnjice' (PI 112) i u bejskome govoru *šotàna/šutàna* (BBT 464). Taj je romanizam nestao nestankom odjevnog predmeta i zamijenjen je drugim, modernijim koji je iz grada došao i do sela. Na području Boljunštine njegovo je mjesto zauzeo *kumbinè*, termin koji je u boljunske govore ušao preko istromlet. *combiné* 'combinazione, sottoveste da donna mutande e corpetto uniti' (VG 234), iz fr. *combinaison*, a u francuskom je preuzet iz engl. *combination (garment)* (JE II/94).

2.1.16. U boljunskim govorima imenica *peturìn m.* 'prsluk' posuđenica je iz istromlet. *petorìna f.*: *Peturìn se nòsi mèsto stomànji sàmo na p̄rsah* (RBG). Boljunci su je preuzeli iz istromlet. *petorìna f.* 'nekad ženska marama za grudi koja se nosila ispod steznika' (VG 774; DDV 500; GDDT 456) < lat. **pēctōrīnus* 'koji pripada prsima' (REW 6333). Uočljiva je ženska namjena tog predmeta u jeziku davatelju (mletački), iako u čakavskim govorima nije isključivo vezan za žensku uporabu, kao što se vidi iz sljedećih primjera: npr. u Brusju na Hvaru *peturìna f.* 'Hemdbrust': *Pūno jūdīh ne nòsi košūje nego peturīnu* (ČDL I/795), *peturìn* u Korčuli 'bijeli (uštirkani) dio muške košulje na prsima' (JE III/28-29) i u *peturìn* '1. plastron, uštirkani opršnjak; 2. dio košulje; 3. dio nošnje od vrata do struka na prsima' (RVS 699), dok u ostalim čakavskim rječnicima kojima raspolažemo tog romanizma nema, a na Boljunštini se više ne koristi, poznaju ga samo stariji govornici. Dogodila se i promjena roda iz mlet. *ž.r.* → *m.r.* u čakavskim idiomima.

2.1.17. Francetić je u svom rukopisu zabilježio leksem *būšt m.*, riječ koja je nekad na Boljunštini označavala 'steznik': *Nèkat so gospiè nosiše būšt* (RBG). Posuđenica iz istromlet. *busto* (VG 135); mlet. *busto* 'busto, veste affibbiata e armata di stecche, la quale copre il petto alle donne, detta *giustacopo*' (DDV 110; GDDT 103) < lat. *būstum* 'trup, poprsje' (REW 1422). Mletacizam se sačuvao u mnogim čakavskim govorima kao npr. u Labinu *bušt* 'povez za grudi,

preteča grudnjaka' (RLG 32), u bejskome govoru *būšt* 'steznik, korzet' (BBT 56), u Rukavcu *būšt* 'steznik' (RČGR 40), u Senju *būšt* 'grudnjak, prsluk' (SR 12), u Splitu *bušt* 'steznik' (RVS 154), *buštīn* u Korčuli 'opršnjak' (SKOK I/244). Danas je to historizam.

2.1.18. Općepoznati čakavski mletacizam *veštālja* f. 'ženska kućna haljina' preuzet je iz istromlet. *vestaia* (VG 1217; GDDT 783); tal. *vestaglia* (DELI 1810); mlet. *vestàgia* 'veste lunga ed agiata che si porta di sopra' (DDV 791). Oko etimologije riječi *vestaglia* talijanski etimologičari nisu suglasni, jer se ne zna je li u XIX. st. riječ *vestaglia* doprla u leksik talijanskog jezika iz regije Veneto, gdje je venecijanski dijalekt imao riječ *vestagia* zabilježenu već od 1829., ili je pak, kako tvrde Battisti i Alessio, preuzeta iz starofr. *vestaille* 'haljina' (DELI 1810) < lat. *vēstis* 'odijelo, haljina' (REW 9283). Terenskim istraživanjem na Boljunštini potvrdili smo romanizam u obliku *veštāja*, a koristi se još u govorima Orbanića *veštālja* (ČDO 582), Labina *veštālja* 'duga kućna haljina' (RLG 247), u bejskome govoru *veštālja* (BBT 516), u Splitu *veštālja* (RVS 1033).

2.1.19. Romanizmom *traviērs/ traviēs* m. označuje se u boljunskim govorima 'pregača'. To je posuđenica iz istromlet. *traversa* (VG 1173; VDIP 205; DDV 765; GDDT 755); usp. u krčkoromanskom i u rovinjskom *traviersa* f. 'grembiule' (VG 1173) < lat. *tra(n)svērsa* 'poprečna greda'⁵ (REW 8858), od lat. gl. *transvertere* 'okrenuti u drugom smjeru' (DELI 1731; SKOK II/494; JE III/258). Moglo bi se pretpostaviti da je naziv dobila po tome što se vezala poprijeko, pa iza leđa. Rječničke potvrde nalazimo u Labinu *traversa* 'pregača' (RLG 235), u Pićnu *travērs* 'pregača, kecelja (od pasa na dolje)' i *traversòn* 'pregača (od grudi na dolje)' (PI 120), u Brusju *travērsa* (ČDLex I/1252), u Kukljici *travēsa* 'pregača (ženska)' i *travesūn* 'kuhinjska pregača' (RGK 315), u Rukavcu *travērs* (RČGR 298), u rivanjskome govoru *traviēsa* i *travešūn* 'vrsta laganoga ogrtača' (RRG 312), u Salima *travērsa* (RGS 385), u govorima Orbanića *travešuòn* 'dust coat (with buttons at the front, without sleeves)' (ČDO 572). Kako vidimo, u nekim je govorima došlo do promjene roda od mlet. ž.r. u m. r. (kao npr. u boljunskom, u govoru Rukavca i Labina), dok se u ostalima a zadržao. Varijante *traversòn/ travesūn /travešūn* preuzete su iz istromlet. *traverson, m.* 'pregača' (VG 1173), mletačka izvedenica na sufiks *-on* od *traversa*.

2.1.20. Semantičku promjenu nalazimo i u romanizmu *flājda* f., riječ koja je nekad označavala 'žaket, frak': *Nèkat so gospòda nosīli flājdo i kàno* (RBG), a danas označava samo 'kecelju', jer je značenje 'fraka' nestalo. Značenje kecelje preuzeto je iz istromlet. *flaida* 'kućni ogrtač, kecelja, pregača' (VG 385); u istromlet. u Puli *flajda* 'vestaglia, camice' (VDIP 47); mlet. *falda* 'kecelja' (DDV 258). Dok u prvotnom značenju odgovarajući oblik nalazimo u predmlet. jez.

⁵ U talijanskom *traversa* također nema značenje pregače već 'poprečne grede ili poprečnice'

sloju: tergenstinski *flaida* 'frak, kaput' (VG 385); mugliški *flaida* 'vrsta kaputa' (GDDT 238) i furlanski i koparski *flaida* 'frac, giaccone da cerimonia, grembiulone' (DSFEDC 79). Potječe iz lat. germanizma *falda* 'Saum eines Kleides (nabor na haljini)' (REW 3160), odnosno, prema Doriji (GDDT 238) od rekonstruiranog deminutiva **faldula* → sinkopirani **faldla* → s metatezom **flalda* → disimilacijom (l - l > l - i) do *flaida*. To tumačenje prihvaća i Vinja (JE I/153). Nalazimo mu potvrde u mnogim čakavskim govorima, kao npr. *flajda* 'kuta' u Labinu (RLG 59), *flājda* 'ženski ogrtač' u Salima (RGS 86), *flājda* 'sve ono čime se čovjek ogrće, ali ne nosi' u Korčuli, odnosno 'kaput, jaketa' u govoru Vele Luke, u Senju je *flājda* 'kecelja' (JE I/153), u bejskome govoru *flājda* 'kuta' (BBT 106), u Salima *flājda* 'ženski ogrtač' (RGS 86), u Crikvenici *flājda* 'radna haljina' (CB 36), a u Rukavcu *flājda* 'kućna haljina, radna kuta' (RČGR 74), u Kukljici *flājda* 'ženski ogrtač', u Splitu *flājda* 'kućna haljina' (RVS 66).

2.1.21. Romanizam *mantelīna* f. 'ogrtač' preuzet je iz tal. *mantellina*, deminutiv od *mantella* 'ženski ili vojnički ogrtač' (ZING 1053) < lat. *mantellum* 'plašt, veo' (REW 5326; SKOK II/372). Na Boljunštini se taj leksem više ne koristi, iako ga stariji Boljunci poznaju, ušao je u pasivni sloj leksika, a rječničke potvrde pronašli smo u bejskome govoru *mantelīna* 'pelerina, ogrtač bez rukava' (BBT 213), u Kukljici *mantelīna* 'ogrtač, fratarski habit' (RGK 153) i u Rukavcu *mantelīna* 'kratka vojnička pelerina' (RČGR 153). Danas je to arhaizam.

2.1.22. Mletacizam *kalcèta* f. 'sokna, kratka čarapa' sačuvao se u boljunskom idiomu, a Boljunci su ga posudili iz istromlet. *calzèta* 'calzetta, calzino' (VG 149; DDV 121; GDDT 116), deminutiv od *calza* 'čarapa' < srednjovjekovni lat. *calcea* 'čarapa' (DELI 277; REW 1495; SKOK I/146; 670), od lat. *calceu(m)* 'cipela, čizmica', od *calx*, *-cis* 'peta' (DELI 277). Francetić je napisao: *Poli kmèta žiènske i otrokì nòse kalcèti sàmo po zīmè* (RBG). Leksem je potvrđen u Orbanicima *kalcèti* (ČDO 461), u Pićnu *kalcète* (PI 45), u Belom *kalcèta* (BBT 153), u Rukavcu *kalcèta* (RČGR 104), u Senju (SR 51) i na Visu isto (ČDLex I/394).

2.1.23. U boljunskim govorima riječ *škafuōn* m. 'sukneni omot na nogama na dnu hlača, gamaša' mogući je leksički relikv iz predmletačkoga sloja, budući da semantički i formalno odgovara riječi *skofom* u istriotskom govoru Pirana (SKOK III/397), te furlanskom *skufons* 'vunena čarapa' (REW 8004).⁶ Skok (III/397) pronalazi etimon u srlat. *scuffones* (1261.) < franački *skōh* 'cipela' (REW 8004). Na terenu je potvrđena samo čakavska izvedenica na -ica od *škafuōn*, u obliku *škafonīca*. Leksičke potvrde pronašli smo za Labin *škafuni* 'čarape' (RLG 217), za Orbanice *škafonīca* 'woman's sock', *škafuōn* '(man's)

⁶ Iako Rosamani daje potvrdu za Lošinj *scafon* 'calzerotto' (VG 953), po odsutnosti riječi u svim mlet. repertoarima, vjerujemo da je riječ starijega postanja. U prilog toj tezi idu potvrde za istriotski i furlanski, navedene u tekstu.

sock' (ČDO 559), *škafun* u Božavi 'bječvica' (SKOK III/397).

2.1.24. 'Vuneni muf protiv studeni koji zamjenjuje rukavice' nazivao se na području Boljunštine pedesetih godina XX. st. i ranije *manica*. Mogli bismo pomisliti da se radi o izvedenici na hrv. dočetak *-ica* od talijanske osnove *mano* 'ruka', no sudeći po dijalektalnim mletačkim rječnicima vidimo da riječ postoji baš u tom obliku i da je u boljunskom vjerojatno posuđenica iz istromletačkog govora < mlet. *manizza* (DDV 394); *maniza* 'ženski odjevni predmet, zamjenjuje rukavice, otvoren s obje strane tako da štiti ruke od hladnoće' (VG 585; GDDT 356). Prema Pratiću dolazi od pretpostavljenog kasnolatinskog oblika **manicia* za *manica* (EV 95), u lat. *manicae*, *-arum* 'rukav u tunike što su ga nosile mjesto rukavica gospođe, a na selu seljaci zimi' (LHR 627), od lat. *manus* (REW 5339). *Manica* u boljunskom govoru danas ima samo značenje 'drške', npr. od *grabāji*, od *saponèli*, od *kosierā*; dok je značenje 'rukavice' preuzeo domaći leksem *rukavica*. U čakavskim repertoarima kojima smo se služili, leksem *manica* pojavljuje se samo u značenju 'drška, ručica', a ne 'rukavica'.

3. Zaključak

U članku je obrađeno dvadeset i četiri boljunskih romanizama koji se odnose kako na svečanu tako i na svakodnevnu, radničku mušku i žensku odjeću. Leksička građa ekscerpirana je iz rukopisnoga *Rječnika boljunskih govora* iz pedesetih godina XX. st. i pripada sjevernočakavskom govoru Boljuna i Boljunštine u sjeveroistočnom dijelu Istre. Terenskim istraživanjem provjerila se vitalnost i uporaba zapisanih romanizama iz semantičkoga polja odijevanja, te je utvrđeno da je 36,36% romanizama nestalo iz uporabe, budući da se neki odjevni predmeti više ne nose, kao npr. *velāda*, *šoprābit*, *kamižūola*, *šòtobrāgi*, *šotāna*, *peturīn*, *būšt*, *mantelīna* i *manica*. Skoro su svi obrađeni romanizmi preuzeti iz istromletačkog, istarske varijante mletačkog/venecijanskog dijalekta koji je od XIV. st. nadalje bio veoma rasprostranjen u Istri. Predmletačkom romanskom i latinskom sloju pripada *stomānja* i značenje *flājde*, kao nekakvog fraka u istriotskim govorima, značenje koje je danas potpuno iščezlo jer označava samo radničku žensku kutu.

Etimološka analiza pokazala je da 70% mletacizama potječe iz latinskog, 8% franačkog je podrijetla, 8% galskoga podrijetla, 12,5% nepoznatog su postanja.

U korpusu mletacizama moglo se uočiti i nekoliko slučajeva promjene gramatičkoga roda: u mletačkom *petorina f*, *traversa f* u boljunskom *peturīn m*, *travīers/travīēs m*. Promjena je bilo i na planu dijakronijske semantike, jer smo naišli na slučajeve generalizacije značenja, metonimijskih pomaka, itd. Od materijala ili strukture materijala od kojih su sačinjeni, dobili su ime odjevni

predmeti *trljŝ* < lat. *trilix* (sastavljen od triju niti) i imenica *tabār* prema etimonu *tabae*, krzna od kojih su se izrađivale stare tople seljačke kabanice. To je slučaj i *stomànje*, kod koje se udružilo nekoliko promjena: najprije elipsa od sintagme *casulla staminea*, pa je *staminea* (puna konaca) poimeničenjem označavala košulju (po principu metonimije, prisutne i u primjerima *trljŝ*, *tabār*). Metonimija je razlog semantičkih pomaka u leksemu *kapòt*, čiji je etimon najprije označavao kapuljaču, pa ogrtač s kapuljačom, i na kraju kaput, te u leksemu *flājda*, od germanskoga etimona koji je označavao nabor na haljini, pa frak i na kraju kućni ženski ogrtač. U tim se primjerima primjećuje veza po blizini, dio za cjelinu, dok u gornjim primjerima materijal za predmet. Proširenje značenja imali smo u imenici *kòtula*, koja je nekad označavala samo donju suknju ili podsuknju, a danas u čakavskom označuje sve suknje.

Kazalo obrađenih romanizama:

<i>bragèši</i> 2.1.8.	<i>peturîn</i> 2.1.16.
<i>bùšt</i> 2.1.17.	<i>stomànja</i> 2.1.10.
<i>flājda</i> 2.1.20.	<i>škafuòn</i> 2.1.23.
<i>jakèta</i> 2.1.4.	<i>šopràbit</i> 2.1.2.
<i>kalcèta</i> 2.1.22.	<i>šotàna</i> 2.1.15.
<i>kamižùola</i> 2.1.5.	<i>šòtobrâgi</i> 2.1.11.
<i>kanotjêra</i> 2.1.13.	<i>tabār</i> 2.1.9.
<i>kapòt</i> 2.1.6.	<i>travîers/ travîes</i> 2.1.19.
<i>kòtula</i> 2.1.14.	<i>trljŝ</i> 2.1.7.
<i>manìca</i> 2.1.24.	<i>velâda</i> 2.1.3.
<i>mantelîna</i> 2.1.21.	<i>veštàlja</i> 2.1.18.
<i>mudñndi/mudãnte</i> 2.1.12.	<i>veštît</i> 2.1.1.

Kratice rječnika

- BBT – VELČIĆ, NIKOLA 2003. *Besedar bejske tramuntane*. Mali Lošinj, Beli, Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Cres – Lošinj, Tramuntana, Adamić.
- CB – IVANČIĆ-DUSPER, ĐURĐICA 2003. *Crkveniški besedar*. Rijeka, Crikvenica: Adamić.
- ČDLex – HRASTE, MATE – PETAR ŠIMUNOVIĆ – REINHOLD OLESCH 1979. *Čakavisch – Deutsches Lexicon I*. Köln, Wien: Böhlau, Slavistische Forschungen, Bd. 25.
- ČDO – KALSBECK, JANNEKE 1998. *The čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria*. Amsterdam, Atlanta: Editions Rodopi B.V.
- DDV – BOERIO, GIOVANNI 1998 (reprint izdanja iz 1856.). *Dizionario del dialetto veneziano*. Firenze: Giunti Editore.
- DEI – BATTISTI, CARLO – GIOVANNI ALESSIO 1975. *Dizionario etimologico italiano, I–IV*. Firenze: G. Barbéra Editore.
- DELF – BLOCH, OSCAR – WALTER VON WARTBURG 1991 (osmo izdanje). *Dictionnaire etymologique de la langue française*. Paris: Presses Universitaires de France.
- DELI – CORTELAZZO, MANLIO – PAOLO ZOLLI 1999. *Il nuovo etimologico. Dizionario etimologico della lingua italiana*. Volume unico. Bologna: Zanichelli editore.
- EV – PRATI, ANGELICO 1968. *Etimologie venete*. Venezia – Roma: Istituto per la collaborazione culturale.
- GDDT – DORIA, MARIO 1984. *Grande dizionario del dialetto triestino*. Trieste: Edizioni Italo Svevo, Il meridiano.
- JE – VINJA, VOJMIROVIĆ 1998–2004. *Jadranske etimologije I–III (A–Ž): jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*. Zagreb: HAZU, Školska knjiga.
- LHR – DIVKOVIĆ, MIRKO 1997. *Latinsko–hrvatski rječnik*. Zagreb: Naprijed.
- MFR – SELMAN, ALEXANDER 2006. *Mali funtanjanski rječnik*. Funtana: vlastita naklada.
- PI – RUŽIĆ SUDČEV, ŠIME 1999. *Pićan i pićónski idiomi*. Pula: C.A.S.H., Histria Croatica.
- RBG – FRANCETIĆ, IVAN (druga polovica XX. st.; rukopis). *Rječnik boljunskih govora*.
- RČGR – MOHOROVIĆIĆ-MARIČIN, FRANJO 2001. *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka, Opatija, Matulji: Adamić i Katedra čakavskog sabora Opatija.
- REW – MEYER-LÜBKE, WILHELM 1992³. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: Carl Winter- Universitätsverlag.
- RGK – MARIČIĆ KUKLIJČANIN, TOMISLAV 2000. *Rječnik govora mjesta Ku-*

- kljica*. Zadar: Matica hrvatska Zadar.
- RGS – PIASEVOLI, ANKICA 1993. *Rječnik govora mjesta Sali*. Zadar: Matica Hrvatska Zadar.
- RLG – MILEVOJ, MARIJAN 1992. *Gonan po nase: rječnik labinskog govora*. Pula: MM.
- RRG – RADULOVIĆ, LADISLAV 2002. *Rječnik rivanjškoga govora*. Zadar: Matica hrvatska Zadar.
- RVS – MATOKOVIĆ, BEREZINA 2004. *Ričnik velovareškoga Splita*. Split: Dobri-la, vlastita naklada.
- SR – MOGUŠ, MILAN 2002. *Senjski rječnik*. Zagreb, Senj: HAZU, Matica hrvatska Senj.
- VG – ROSAMANI, ENRICO 1958. *Vocabolario giuliano*. Bologna: Cappelli Editore.
- SKOK – SKOK, PETAR 1971–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika, I-IV*. Zagreb: JAZU.
- VDIP – GLAVINIĆ, VERA 2000. *Vocabolario del dialetto istroveneto di Pola*. Pula: Filozofski fakultet u Puli, Knjižnica Tabula.
- ZING – ZINGARELLI, NICOLA 2003. *Lo Zingarelli. Vocabolario della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli.

Literatura

- BERRUTTO, GAETANO 1994. *Semantika* [prev. Iva Grgić]. Zagreb: Izdanja Antibarbarus.
- BIDWELL, CHARLES 1967. Colonial Venetian and Serbo-Croatian in the Eastern Adriatic: A case Study of languages in Contact. *General Linguistics* VII, 13–30.
- CASADEI, FEDERICA 2003. *Lessico e semantica*. Roma: Carocci editore.
- CORTELAZZO, MANLIO 2000. Il veneziano coloniale: documentazione e interpretazione. *Processi di convergenza e differenziazione nelle lingue dell'Europa medievale e moderna*. [ur. Fabiana Fusco, Vincenzo Orioles, Alice Parmeggiani]. Udine: Forum, 317–326.
- CREVATIN, FRANCO 1989. Istroromanzo. *Lexikon der Romanistischen Linguistik (LRL), vol. III*. [ur. Guenter Holtus, Michael Metzeltin, Christian Schmitt]. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 549–562.
- CRONIA, ARTURO 1930. Elementi latino-italiani nel lessico di un dialetto čakavo. *L'Italia dialettale* VI, 95–124.
- FILIPI, GORAN 1988–1989. Situazione linguistica istro-quarnerina. *Quaderni* IX, 153–163.
- FILIPI, GORAN 1989. Koiné istriana. *Jezi i kulture u doticajima: zbornik 1*.

- Međunarodnog skupa održanog u Puli* [ur. Vera Glavinić]. Novi Sad: Talija, 156–160.
- FILIP, GORAN 1994. *Istarska ornitonimija: etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- FILIP, GORAN 1996. *Dialettologia istriana. Scuola Nostra* 26, 113–123.
- FILIP, GORAN 1997. *Betinska brodogradnja: etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Šibenik: Županijski muzej.
- FILIP, GORAN 2009. *Istrorumunjske etimologije. Knjiga 4: entomonimi; kromonimi*. Pula, Koper: ZUM, Annales.
- FILIP, GORAN 2011. *Istrorumunjske etimologije. Knjiga 5: dendronimi*. Pula, Koper: ZUM, Annales.
- FILIPOVIĆ, RUDOLF 1986. *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb: JAZU, Školska knjiga.
- FOLENA, GIANFRANCO 1968–70. *Introduzione al veneziano «de là da mar». Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo (BALM)*, (1968–1970), 10–12, 331–376.
- GAČIĆ, JASNA 1979. *Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. Čakavska rič* 1, 3–54.
- GAČIĆ, JASNA 2004. *Etimološka i leksikološka obradba posuđenica romanskoga (dalmatskog, mletačkog, talijanskog i drugih) podrijetla u kuhinjskom i kuharskom nazivlju u Dalmaciji (doktorska disertacija)*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.
- GAČIĆ, JASNA 2007. *Voci di origine latina e romanza nella terminologia gastronomica dialettale della Dalmazia. Filologija* 49, 51–63.
- GAMBARARA, DANIELE [gl. urednik] 2007. *Semantica. Teorie, tendenze e problemi contemporanei*. Roma: Carocci editore.
- JERNEJ, JOSIP 1956. *Sugli italianismi penetrati nel serbo-croato negli ultimi cento anni. SRAZ* 1, 54–82.
- JERNEJ, JOSIP 1970. *Interferenze linguistiche sulle coste orientali del bacino adriatico. BALM* 10–12, 49–55.
- LYONS, JOHN 1977. *Semantics, vol. I*. Great Britain: Cambridge University Press.
- LJUBIČIĆ, MASLINA 2002. *Hrvatsko-talijanski lažni parovi: standardni jezik i dijalekt. Filologija* 38–39, 19–31.
- LJUBIČIĆ, MASLINA 2003. *Lažni parovi i etimologija. Filologija* 40, 79–88.
- MALINAR, SMILJKA 2002–2003. *Italiano e croato sulla costa orientale dell'Adriatico. Dai primi secoli all'Ottocento (I). SRAZ XLVII–XLVIII*, 283–310.
- MULJAČIĆ, ŽARKO 1972. *Scambi lessicali tra l'Italia meridionale e la Croazia. Italjug, rassegna mensile delle relazioni italo-jugoslave* 1, 15–17.

- MULJAČIĆ, ŽARKO 1997–1998. Tri težišta u proučavanju jezičnih elemenata “stranog” porijekla. *Rasprave IHJf* 23–24, 265–279.
- MULJAČIĆ, ŽARKO 2000. *Das Dalmatische*. Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte, 10 [ur. Elisabeth von Erdmann-Pandžić]. Köln, Weimar, Wien: Böhlau.
- MULJAČIĆ, ŽARKO 2003. O dvjema vrstama hrvatskih “pseudoromanizama”. *Filologija* 40, 95–112.
- PFISTER, MAX – ANTONIO LUPIS 2001. *Introduzione all’etimologia romanza*. Catanzaro: Rubbettino Editore.
- RAFFAELLI, IDA 2009. *Značenje kroz vrijeme. Poglavlja iz dijakronijske semantike*. Zagreb: Disput.
- SOČANAC, LELIJA 2004. *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri: s rječnikom talijanzama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- TAGLIAVINI, CARLO 1982. I rapporti di Venezia coll’oriente balcanico. *Scritti minori*. Bologna: Patron, 337–344.
- TAMARO, SANDRA 2009. O bližoj i krajnjoj etimologiji romanizama iz semantičkog polja namještaja u govoru Boljuna. *Čakavska rič* 1–2, 105–123.
- TAMARO, SANDRA 2010a. Etimologija apstraktnih imenica mletačkoga podrijetla u rukopisnom *Rječniku boljunskih govora*. *Tabula* 8, 20–33.
- TAMARO, SANDRA 2010b. Etimološki prilog proučavanju mletačkih posuđenica u sjevernočakavskom govoru Boljuna. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 36/2, 329–344.
- TAMARO, SANDRA 2011. Rukopisni rječnik boljunskih govora Ivana Francetića. *Croatica et Slavica Iadertina* VII/II, 367–375
- TAMARO, SANDRA 2012. Etimologija zanata romanskog podrijetla u čakavskom govoru Boljunštine. *Zbornik međunarodnoga znanstvenog skupa u spomen na prof. dr. Josipa Ferneja (1909.–2005.)*. Izdanje niza *Studia Romanica et Anglica Zagrabiensia*, sv. 4. [ur. Maslina Ljubičić, Ivica Peša Matracki, Vinko Kovačić]. Zagreb: FF Press, 225–244.
- ULLMANN, STEPHEN 1972. *Semantics: An Introduction to the Science of Meaning*. Oxford: Basil Blackwell.
- VINJA, VOJMIR 1986a. Hibridni rezultati jezičnih dodira. *Filologija* 14, 419–432.
- VINJA, VOJMIR 1986b. Jadranska fauna I-II. Etimologija i struktura naziva. Split: JAZU, Logos.
- VINJA, VOJMIR 1994. Opreka *grad* vs. *selo* u prihvaćanju aloglotskih leksičkih elemenata. *Folia Onomastica Croatica* 3, 133–141.
- WEINREICH, URIEL 1974. *Lingue in contatto* [prev. Giorgio Raimondo Cardona]. Torino: Boringhieri.
- ZAMBONI, ALBERTO 1979. *L’etimologia*. Bologna: Zanichelli.

Sull'etimologia dei romanismi nel campo semantico del vestiario (sull'esempio della parlata ciacava di Bogliuno)

Riassunto

Il lavoro è dedicato all'analisi etimologica dei romanismi nel campo semantico del vestiario nella parlata ciacava di Bogliuno nell'Istria nordorientale. In base al manoscritto *Dizionario delle parlate di Bogliuno* di Ivan Francetić datato negli anni Cinquanta del XX. sec. e in base alla ricerca dialettale sul terreno, l'autrice ha verificato la presenza dei romanismi nella parlata dialettale di oggi. Ha analizzato i prestiti romanzi che sono entrati nel lessico delle parlate ciacave settentrionali del territorio di Bogliuno attraverso la mediazione del dialetto istroveneto, determinando l'etimologia prossima e remota dei romanismi indicanti il vestiario quotidiano, come ad esempio *veštīt*, *šopràbit*, *velâda*, *jakèta*, *kamižūola*, *kapòt*, *trliš*, ecc., mettendo in luce anche i cambiamenti semantici avvenuti nel tempo.

Ključne riječi: etimologija, romanizmi, mletačke posudenice, Boljun

Parole chiave: etimologia, romanismi, prestiti veneziani, Bogliuno